

Miljøansvarsdirektivet i relation til udpegning af nødområder for skibe

Udpegningsen af nødområder ændrer ikke ved det erstatningsretlige regime, der allerede gælder inden udpegningsen, herunder reglerne om miljøansvar. Dette følger af, at der efter overvågningsdirektivet¹ ikke skal knyttes særlige retsvirkninger til udpegningsen af nødområder.

Erstatningsspørgsmålet i forbindelse med en eventuel forurening i et nødområde for skibe er i høj grad reguleret af internationale ansvarskonventioner på skibsfartsområdet. På de områder, hvor konventionerne ikke dækker, vil dansk rets almindelige erstatningsretlige regler finde anvendelse².

Som følge af miljøansvarsdirektivet vil en miljøskade og overhængende fare for miljøskade forårsaget i forbindelse med skibsfart i visse tilfælde være omfattet af andre regler end direktivets.

Efter miljøansvarsdirektivets artikel 4³ er miljøskader som følge af hændelser, der falder ind under internationale ansvarskonventioner på skibsfartsområdet således *undtaget* fra direktivet, i det omfang konventionerne er trådt i kraft internationalt og i medlemsstaten.

De internationale ansvarskonventioner mv., der er trådt i kraft, er:

- Den internationale konvention af 27. november 1992 om det privatretlige ansvar for skade ved olieforurening (1992-ansvarskonventionen)
- Den internationale konvention af 27. november 1992 om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening (1992-fondskonventionen)
- Protokollen af 2003 om oprettelsen af den Internationale Supplerende Fond for erstatning for skade ved olieforurening.
- Globalbegrænsningskonventionen af 1976 som ændret ved protokol i 1996. Reglerne giver rederen m.fl. ret til at sætte et maksimumsloft for sit ansvar for økonomiske krav som følge af hændelser, herunder ved miljøskader.

¹ Europa-parlamentet og Rådets direktiv 2002/59 af 27. juni 2002 om oprettelse af et trafikovervågnings- og trafikinformationsystem for skibsfarten i Fællesskabet (det såkaldte overvågningsdirektiv). Direktivet indeholder forpligtelserne vedrørende nødområder og udarbejdelse af planer herfor.

² Der henvises til "rapport om nødområder" (Miljøstyrelsen, 2007), hvor der mere udførligt er redegjort for de internationale ansvarskonventioner m.v., der kan blive relevante i forhold til nødområder. Rapporten kan findes på adressen: www.blst.dk/Hav/Mere/Noedomraader/.

³ De relevante bestemmelser i miljøansvarsdirektivets artikel 4 er foreslået implementeret gennem § 4, stk. 1, nr. 6 og § 6, i forslag til lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven), jf. lovforslag L 119.

De internationale ansvarskonventioner mv., der ikke er trådt i kraft, er:

- Den internationale konvention af 23. marts 2001 om civilretligt ansvar for forureningskader forårsaget af bunkerolie (Bunkerskonventionen). Bunkerskonventionens internationale ikrafttræden er dog nært forestående, idet konventionen træder i kraft den 21. november 2008.
- Den internationale konvention af 3. maj 1996 om ansvar og erstatning for skader opstået i forbindelse med søtransport af farlige og skadelige stoffer (HNS-konventionen).

Indtil Bunkers- og HNS-konventionerne er trådt i kraft internationalt og i Danmark, vil hændelser, der er omfattet af disse konventioner og som sker i eller uden for et nødområde kunne være omfattet af miljøansvarsdirektivets regler.

Det bemærkes, at miljøansvarsdirektivets regler om forebyggelse og afhjælpning af skade alene finder anvendelse i forhold til miljøskade eller overhængende fare for miljøskade, som defineret i direktivet, dvs. skader, der indebærer en betydningsfuld negativ påvirkning af de beskyttede ressourcer – jord, vand og beskyttede arter og områder. Miljøansvarsdirektivet kan derfor kun blive relevant ved skader, der indebærer en betydelig negativ påvirkning af beskyttede ressourcer, dvs. vand, beskyttede arter og naturtyper. Det har ikke nogen betydning, om skaden finder sted i eller udenfor et nødområde.

Det fremgår endvidere af definitionen og af artikel 3, stk. 3 i miljøansvarsdirektivet, der bestemmer at direktivet ikke giver private ret til erstatning som følge af miljøskade eller overhængende fare herfor, at miljøskader ikke omfatter person- og tingsskader. Dette indebærer, at miljøansvarsdirektivet ikke er relevant i forbindelse med erstatningskrav for person- og tingsskader, indtægtstab-, driftstab- og afsavnerstatning, eksempelvis for en havn, der er udpeget som nødområde, i forbindelse med en miljøskade eller overhængende fare herfor.